

**Amitnem
dobtam *ki***

M A R C I N W I C H A

Fordította Mihályi Zsuzsa

Amit nem
dobtam *ki*

M A R C I N W I C H A

TYPOTEX

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez.
Ez a kiadvány a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető
felelőssé az abban foglaltak bárminemű felhasználásáért.

A mű megjelenését az Instytut Książki © POLAND Fordítási Programja támogatta.
This publication has been supported by the © POLAND Translation Program.

Rzeczy, których nie wyrzucilem

Wydawnictwo Karakter, Kraków, 2017

Copyright © by Marcin Wicha, 2016

Hungarian translation © Mihályi Zsuzsa, 2021

Hungarian edition © Typotex, Budapest, 2021

Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

TYPOTEX VILÁGIRODALOM

ISSN 2064-2989

ISBN 978 963 493 154 6

Kedves Olvasó!

Köszönjük, hogy kínálatunkból választott olvasnivalót!

Újabb kiadványainkról, akcióinkról a www.typotex.hu
és a facebook.com/typotexkiado oldalakon értesülhet.

Typotex Kiadó

Alapította Votisky Zsuzsa, 1989

A kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: Németh Kinga

Főszerkesztő: Horváth Balázs

Felelős szerkesztő: Laik Eszter

Tördelés: Fodor Gábor

Borítóterv: Somogyi Péter

Készült a Multiszolg Bt. nyomdájában

Felelős vezető: Kajtor Bálint

Előszó

Ez a történet a tárgyakról szól. Meg a beszédről is. Vagyis – szavakról és holmikról. Az anyámról is szól ez a könyv, ezért nem lesz valami vidám.

Régebben úgy gondoltam, hogy addig emlékszünk az emberekre, amíg le tudjuk írni őket. Most azt hiszem, pont az ellenkezője igaz: addig vannak velünk, amíg ezt nem tudjuk megtenni.

Csak az elhunytak kerülnek a tulajdonunkba, miután képpé vagy pár mondattá egyszerűsítettük őket. Háttéralakok. Most már tudjuk – ilyenek voltak, vagy olyanok. Most összegezzük az egész küzdelmet. Kibogozhatjuk a következtelenségeket. Kitehetjük a pontot. Beírhatjuk a végeredményt.

De még nem emlékszem mindenre. Amíg nem tudom leírni őket, addig még élnek egy kicsit.

Negyven évvel ezelőtt – nem világos, miért pont ez a beszélgetés rögzült az emlékezetemben – a Lengyel Rádió egyik októműsorát szidtam, mire anyám kijelentette: „Nem lehet mindent vicces sztorivá alakítani az életben.” Tudtam, hogy igaz. Mégis megpróbáltam.

A dizájnról szóló könyvemben említettem, hogy a *Ty i Ja* magazin példányaiból hiányoztak az ételrecepteket tartalmazó oldalak. Most megírom, hogyan találtam meg őket.

1

Anyám konyhája

A hagyaték

Anyám nem beszélt a halálról. Csak egyszer. Határozatlan kézmozdulattal intett a polcok felé:

– Mit csinálsz majd ezzel itt mind?

Az „itt mind” egy olyan bútor-összeállítást jelentett, amelyet az IKEA-ban vesz az ember. Fémsínek, konzolok, munkalapok, papír, por, rajzszöggel kitűzött gyerekrajzok. Vannak még levelezőlapok, emléktárgyak, összeaszott vadgesztenye-emberkék, tavalyi falevélcsokok. Mondanom kellett valamit.

– Emlékszel Mariuszekre az iskolánkból?

– Nagyon helyes gyerek volt – felelte anyám, mert emlékezett arra, hogy nem szerettem.

– Pár éve elmentünk Martával az anyósához, elhoztunk tőlük vagy odavittünk nekik valami gyerekholmit, talán járókát.

– Hány gyereke van?

– Nem tudom, de az anyósa egekig magasztalta. Elmesélte, hogy amikor beázott nála a tető, Mariuszek kifizette az új, méregdrága, bitumenes zsindeleyeket, és azt mondta: „Anyuka csak ne aggódjon a pénz miatt, minden benne lesz a hagyatékban.”

– És mi újság nála?

– Nem tudom, ügyvédi irodában dolgozik. Ne aggódj a hagyaték miatt. Van még idő.

De nem volt idő.

Anyám imádott vásárolgatni. Élete legboldogabb éveiben minden délután a boltokat járta. „Bemegyünk a városba” – mondta.

Haszontalan apróságokat vettek apámmal. Kannácskákat. Kisollókat. Lámpákat. Töltőceruzákat. Zseblámpákat. Tömött kispárnát, piperetáskát, mindenféle kacatot, ötletszerűen, aminek hasznát vehetik utazás közben. Ez azért fura, mert nem utaztak sehova.

Képesek voltak bejárni a fél várost, hogy megtalálják a kedvenc teájukat vagy Martin Amis új regényét.

Voltak kedvenc könyvesboltjaik. Kedvenc játékboltjaik. Kedvenc javítóműhelyeik. Összebarátkoztak különféle – mindig nagyon-nagyon kedves – emberekkel. Az antikvárius hölgygel. Az ollós úrral. A tokhalas úrral. A lapszang szucsongos házaspárral.

Minden szerzeményhez szertartás társult. Megpillantottak egy rendkívüli példányt a használt lámpák boltjában, ahol a lámpás úr fogadta az ügyfeleket, egy nagyon rokonszenves polgár – hogy apám szemléletes kifejezésével éljek.

Nézegették. Megkérdezték, mennyibe kerül. Arra jutottak, hogy nem engedhetik meg maguknak. Hazajöttek. Szenvedtek. Sóhajtoztak. A fejüket csóválták. Megfogadták, hogy ha lesz pénzük, ami rövidesen várható, akkor feltétlenül...

Napokig beszélgettek még arról az elérhetetlen lámpáról. Tanakodtak, hova állítsák. Emlékeztették egymást, hogy túlságosan drága. Velük élt a lámpa. A háztartás része lett.

Apám a lámpa rendkívüli tulajdonságait ecsetelte. Lerajzolta egy szalvétára, hogy nézett ki (kiváló vizuális memóriája volt),

rámutatott, milyen eredeti rajta némelyik megoldás. Kiemelte, hogy a kábel textilszigetelésű, alig rongyos. Dicsérte a bakelitkapcsolót (már láttam magam előtt, hogyan fogja szétszerelni valamelyik csavarhúzójával).

Néha elmentek meglátogatni. Szemügyre venni. Aligha vete-medtek bármikor is arra, hogy az alkalmat megragadva alkudjanak az árból. Végül megvették.

Eszményi vásárlók voltak. Jólelkűek. Udvariasan érdeklődtek az új árukészlet felől. Később apám egy bevásárlóközpontban kapott infarktust, miután megkóstolt egy zöld Frugo gyümölcsitalt. Még tréfálkoztunk is rajta. Sőt, a mentőorvos is elismerte, hogy ez vicces.

Egy vékony patakocska maradt. A tévé távirányítója. Orvosság-dobozka. Hányóslavór.

Kopottá válnak azok a tárgyak, amelyekhez nem nyúl hozzá senki. Kifakulnak. Folyókanyarulatok, ingoványok, iszap.

Zsúfolt fiókok, bennük régi telefonok töltői, elromlott töltőtollak, üzletek névjegyei. Régi újságok. Tönkrement lázmérő. Fokhagymanyomó, reszelő meg az a hogyishívják, nevettünk ezen a szón, annyiszor találkoztunk vele a receptekben, habarókanál. Habaró.

És a tárgyak már tudták. Érezték, hogy nemsokára áthelyezik őket. Nem a saját helyükön lesznek. Idegen kezekbe kerülnek. Belepi őket a por. Elkallódnak. Megrepednek. Összetörnek az idegen érintéstől.

Kis idő múlva már senki sem emlékszik arra, mit vásároltak a szüleim a magyar centrumban. Mit vettek a régiségkereskedés-

ben, a prosperitás éveiben. Mit a művészeti galériában. Mit a népművészeti boltban. Aztán még évekig érkeztek céges jókívánságok három nyelven, mindig valamilyen fémbevonatú csecebecse fotójának társaságában. Aztán abbamaradtak. Talán már nem remélt újabb vásárlásokat a tulajdonos. Vagy bezárta a boltot.

Nem fog már emlékezni senki. Nem mondja senki, hogy meg kell ragasztani azt a csészét. Kicserélni a kábelt (hol találni ilyet?). Hulladékká minősülnek át a reszelők, mixerek, szűrők. A hagyatékhöz tartoznak.

Csakhogy a tárgyak harcba szálltak. Elhatározták, hogy ellenállnak. Anyám szállt harcba.

– Mihez kezdesz ezzel itt mind?

Sokan felteszik ezt a kérdést. Nem tűnünk el nyomtalanul. Vagy ha mi el is tűnünk, itt maradnak a tárgyaink, a porlepte barrikádok.